

Ostrowska, Teresa

"Rozwój myśli lekarskiej. Wzloty i upadki", Romuald Wiesław Gutt, Szczecin 1987 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 34/2, 384-385

1989

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sumując: praca M. Adamczyka jest rozprawą ciekawą i pożyteczną pod względem naukowo-poznawczym. Dzięki olbrzymiemu wysiłkowi autora odsłania szereg nie znanych dotąd faktów i problemów z historii prasy Kielecczyny. Jednak pełne przedstawienie problematyki i sprawiedliwsze wyważenie ocen wydaje się możliwe dopiero po przeprowadzeniu bardzo gruntownej kwerendy archiwalno-bibliotecznej.

Józef Grzywina
(Kielce)

Romuald Wiesław Gutt: *Rozwój myśli lekarskiej. Wzloty i upadki*. Skrypt dla studentów PAM. Pomorska Akademia Medyczna im. gen. Karola Świerczewskiego w Szczecinie, Szczecin 1987 80, 142 ss.

Romuald Wiesław Gutt do historii medycyny odbył długą drogę. Początkowo zajmował się interną, diagnostyką laboratoryjną, hematologią i patologią. Zagadnienia historyczne nie były Mu jednak obce i habilitację uzyskał z pracy o dziejach nauki o krwi. Potem, częściowo na skutek zbiegu różnych okoliczności, częściowo zaś z własnego wyboru zajął się historią medycyny nauczając ją we wrocławskiej, następnie szczecińskiej Akademii Medycznej. Będąc płodnym pisarzem i mając odpowiednio możliwości ogłosił skrypty dla studentów z wykładanych przez siebie przedmiotów: *Wybrane zagadnienia z historii medycyny* (Szczecin 1979), *Propedeutyka medycyny* (Warszawa 1982) i wyżej wymienioną publikację.

Ta ostatnia zawiera następujące części: *Od autora; Wprowadzenie; I. Medycyna przedhipokratesowa; II. Hipokrates z Kos i jego spuścizna; III. Od upadku Rzymu do renesansu; IV. Odrodzenie a nauki przyrodnicze; V. Barok i oświecenie; VI. Wiek dziewiętnasty; VII. Wiek XX — do końca II wojny światowej* (1. Charakterystyka ogólna, 2. Nowe osiągnięcia i zdobycze, 3. Ewolucja pojęć ukazana na kilku wybranych przykładach: A. Procesy zapalne, miejscowe i uogólnione; B. Dżuma; C. Tyfus plamisty; D. Choroby zakaźne wieku dziecięcego; E. Białaczka jako przykład choroby układu krwiotwórczego; F. Epilepsja; G. Choroby psychiczne); *Zakończenie; Nota bibliograficzna; Przypisy*.

Książka ta, jak i większość publikacji Gutta, jest w dużym stopniu zbiorem osobistych refleksji Autora i cytaty wybitnych pisarzy. Gutt lubi bowiem demonstrować swoją erudycję. Jest pisana wyszukany językiem literackim, właściwym dla tego Autora. Odnosi się wrażenie, że jest pisana bardziej z potrzeby wypowiedzenia się, niż ze względu na oczekiwania studentów. Student potrzebuje bowiem podręcznika zwięzłego, pisanego prostym językiem pozbawionym literackich ozdobników utrudniających odbiór, zawierającego minimum usystematyzowanych wiadomości niezbędnych do zaliczenia egzaminu. Tymczasem Autor odżegnuje się od faktografii. Nie jest w tym jednak konsekwentny. Zamieszcza bowiem na trzech stronicach (s. 113-115) tablicę z informacją o wprowadzeniu ważniejszych leków podając przy tym również daty i nazwiska. Po co? Przecież o takie szczegóły nikt studenta nie zapyta! W Nocie bibliograficznej wymienia szereg obcojęzycznych publikacji, do których przecież student nie sięgnie, bo ani nie ma na to czasu, ani nie ma dostatecznej znajomości języka.

Czym więc ta książka jest i dla kogo jest adresowana? Jest, jak już wyżej wspomniano, w dużym stopniu zbiorem refleksji nad historią, filozofią i medycyną. Nie dorównuje połotem pierwszemu wydaniu podręcznika Szumowskiego, ani przejrzystością podręcznikom Zembrzuskiego czy Seydy. Może stanowić natomiast uzu-

---

pełniającą lekturę dla lekarza znającego już historię medycyny, mającego kulturę humanistyczną, dużo czasu i lubiącego tego typu rozważania.

Nakład 1000 egzemplarzy wykupią zapewne szybko studenci. Ale czy ta książka im się przyda?

A na zwięzłe i przejrzyste kompendium z historii medycyny będą nadal czekać młodzi adepci sztuki Eskulapa.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)